

Υδάτινος Κόσμος

Φάλαινες

Όρκα ή Φάλαινα Δολοφόνος(*Orcinus orca*)

Η φάλαινα δολοφόνος μπορεί να βρεθεί σε όλες τις θάλασσες του κόσμου από τους δύο τροπικούς μέχρι τον Αρκτικό και τον Ανταρκτικό Ωκεανό. Υπάρχουν τρία διαφορετικά είδη όρκας: αυτές που μένουν πάντα σε ένα μέρος, αυτές που μετακινούνται σε όλο τον κόσμο και οι όρκες του ανοιχτού πελάγους. Σε όλη τη διάρκεια της ιστορίας των φαλαινών δολοφόνων αυτά τα τρία είδη δεν έχουν τότε αναμειχθεί μεταξύ τους. Οι επιστήμονες πιστεύουν ότι βρίσκονται στο δρόμο της εξέλιξης σε τρία διαφορετικά είδη ζώων. Οι όρκες ζουν σε ομάδες που συνήθως αποτελούνται από μέλη της ίδιας οικογένειας. Κάθε ομάδα έχει το δικό της

κώδικα

επικοινωνίας.

Η αρσενική όρκα έχει μήκος περίπου 6.7 με 7.0 μέτρα και ζυγίζει περίπου 4,000 με 5,000 κιλά. Η θηλυκιά όρκα έχει μήκος περίπου 5.5 με 6.5 μέτρα και ζυγίζει περίπου 2,500 με 3,000 κιλά. Οι φάλαινες δολοφόνοι έχουν 10 με 12 ζευγάρια μεγάλων κωνικών δοντιών σε κάθε σιαγόνα τα οποία εφαρμόζουν ακριβώς το ένα με το άλλο όταν τα σαγόνια κλείνουν. Οι όρκες έχουν πολύ χαρακτηριστικό χρωματισμό: μαύρη ράχη και πλευρά και άσπρη κοιλιά που προχωράει πάνω απ' τα πτερύγια και γύρω στο λαιμό. Έχουν επίσης ένα μεγάλο οβάλ άσπρο "μπάλωμα" πάνω και πίσω από κάθε μάτι. Το σώμα τους έχει σχήμα τορπίλης με ένα κωνικό κεφάλι και έχουν ένα ψηλό ραχιαίο πτερύγιο στη μέση της ράχης τους, το οποίο μπορεί να φτάσει σε ύψος 1.5 μέτρο στα ενήλικα θηλυκά και 2 μέτρα στα ενήλικα αρσενικά. Το σχήμα του ραχιαίου πτερυγίου, τα σημάδια και τα κοψίματα που έχει αυτό έχει και τα γκριζα "μπαλώματα" που υπάρχουν πίσω του σε ορισμένες φάλαινες είναι μοναδικά για κάθε φάλαινα και επομένως βοηθούν τους επιστήμονες να τις ξεχωρίσουν.



Καρέττα-Καρέττα

Στη Μεσόγειο Θάλασσα, η χελώνα Καρέττα Καρέττα αποτελεί το πιο σύνηθες είδος ωοτοκούσας χελώνας. Στην Ελλάδα ωοτοκούν πάνω από 2.000 χελώνες, που αποτελεί τον μεγαλύτερο πληθυσμό στη Μεσόγειο. Η παραλία Λαγανάς στο νησί της Ζακύνθου έχει τη μεγαλύτερη πυκνότητα σε φωλιές παγκοσμίως.

Η Καρέττα Καρέττα είναι το μοναδικό είδος το οποίο μπορεί με επιτυχία να ωοτοκήσει εκτός τροπικής ζώνης, με την προϋπόθεση ότι η θερμοκρασία του νερού είναι πάνω από 20 βαθμούς Κελσίου.

Το επάνω μέρος στο καβούκι των ενήλικων χελωνών Καρέττα Καρέττα έχει ελαφρώς σχήμα καρδιάς σε καστανοκόκκινο χρώμα, ενώ το κάτω μέρος του καβουκιού τους έχει συνήθως ένα υποκίτρινο χρώμα.

Οι χελώνες Καρέττα Καρέττα ζουν σε τρία διαφορετικά οικοσυστήματα καθ'όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Τη χερσαία ζώνη, την πελαγική ζώνη και τη νηριτική ζώνη (που βρίσκεται κοντά στην ακτή). Οι χελώνες αυτές ωοτοκούν σε παραλίες ωκεανών και προτιμούν γενικότερα παραλίες με υψηλή ενέργεια, σχετικά στενές σε μήκος, απότομα κεκλιμένες και με τραχιά άμμο.

Στη Μεσόγειο θάλασσα η Καρέττα Καρέττα περιορίζεται σχεδόν αποκλειστικά στο ανατολικό τμήμα της Μεσογείου. Οι κύριες περιοχές ωοτοκίας εμφανίζονται στην Κύπρο, την Ελλάδα και την Τουρκία.



Μεσογειακή φώκια Μοναχός(Monachus-Monachus)

Η μεσογειακή φώκια Μονάχους Μονάχους είναι, πιθανόν, παγκοσμίως το σπανιότερο θαλάσσιο θηλαστικό. Οι τρέχουσες εκτιμήσεις δείχνουν ότι υπάρχουν μόνο 500 φώκιες στη Μεσόγειο και οι 250 ζουν στις θάλασσες γύρω από την Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένης και της Ζακύνθου. Οι φώκιες είναι καφετί ή σκούρο γκρι στο χρώμα με μια πιο ανοιχτή απόχρωση στην κοιλιά. Μπορούν να φθάσουν τα 2,5μ. στο μήκος και να ζυγίσουν μέχρι 320 κιλά. Τα θηλυκά γεννούν τα μικρά τους στις απομονωμένες σπηλιές και οι περισσότερες φώκιες γεννιούνται το φθινόπωρο. Οι νεογέννητες φώκιες μένουν στις σπηλιές για τις πρώτες δύο εβδομάδες της ζωής τους προτού μπουν στο νερό. Φθάνουν στην ηλικία αναπαραγωγής περίπου τεσσάρων ετών και μπορούν να αποκτούν μωρά χρόνο παρά χρόνο.

Η διατροφή τους αποτελείται από ψάρια, χταπόδια και άλλα θαλασσινά. Κινδυνεύουν από εξαφάνιση που οφείλεται κατά ένα μεγάλο μέρος στη δράση των ανθρώπων, την υπερανάπτυξη των όρμων, την αλόγιστη αλίευση που έχει μειώσει το ποσό των διαθέσιμων τροφών για τις φώκιες και έχει προκαλέσει πολλά ατυχήματα (ακόμη και με συνέπεια το θάνατο), αφού μπορεί να μπλεχτούν στα δίχτυα αλιείας. Πρέπει να ληφθούν μέτρα για να εξασφαλιστεί ότι οι φώκιες θα προστατευθούν και να ενημερωθούν οι τοπικοί ψαράδες και οι τουρίστες ώστε να αποφευχθεί η εξαφάνισή τους.

Στα αρχαία χρόνια οι φώκιες θεωρούνταν καλός οiwνός στους ναυτικούς και τους ψαράδες. Οι αρχαίοι Έλληνες είχαν τέτοιο σεβασμό στις φώκιες ώστε να τις θεωρούν προστατευόμενες από τους θεούς Ποσειδώνα (θεός της θάλασσας) και Απόλλωνα (θεός του ήλιου), λόγω της αγάπης της φώκιας για τον ήλιο και τη θάλασσα.



Δελφίνια

Θαλάσσιο θηλαστικό που ανήκει στην οικογένεια των Δελφινιδών, που περιλαμβάνει δύο υποοικογένειες: τα δελφινόπτερα και τα κυρίως δελφίνια.

Μερικά είδη των δελφινόπτερων μπορούν να φτάσουν και τα 10 μέτρα, ενώ τα κανονικά δελφίνια φτάνουν μέχρι τρία περίπου μέτρα. Ακόμη τα δελφινόπτερα δεν έχουν στη ράχη πτερύγιο και ο αριθμός των δοντιών τους φτάνει τα 40. Τα κυρίως δελφίνια έχουν μέχρι 70 δόντια, ενώ στη ράχη έχουν καλά αναπτυγμένο το ραχιαίο πτερύγιο. Συνολικά υπάρχουν 18 είδη δελφινιών που μερικά απ' αυτά ζουν και στη Μεσόγειο.

Το δελφίνι με το λατινικό όνομα *Tursiops Truncatus* ζει σε όλες σχεδόν τις θάλασσες, εκτός από τις πολικές. Το μήκος του είναι από 2,5 - 3,9 μέτρα. Τρέφεται με ψάρια του βυθού, ζει σε βαθιά νερά και κινείται μόνο τη νύχτα.

Το δελφίνι *delphinus delphis* είναι από τα πιο χαρακτηριστικά είδη των δελφινιών που ζουν στη Μεσόγειο. Το μήκος του φτάνει τα 2,5 μέτρα, στη ράχη έχει χρώμα μαύρο, ενώ στην κοιλιά άσπρο.

Ο δελφινόπτερος ο λευκός είναι χαρακτηριστικό είδος που ζει στις βόρειες θάλασσες. Το χρώμα των ενήλικων είναι άσπρο, ενώ των μικρών μαύρο. Αποτελεί αντικείμενο κυνηγιού σε όλο τον κόσμο.

Για τα δελφίνια υπάρχουν πολλές υποθέσεις και ιστορίες. Είναι ακόμη γνωστά και από τους μύθους του Αισώπου. Το πρόβλημα που έχει τεθεί τα τελευταία χρόνια είναι κατά πόσο έχει αναπτυγμένο τη νοημοσύνη. Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις και τις υποθέσεις πολλών επιστημόνων είναι το δεύτερο μετά τον άνθρωπο ζώο πάνω στη γη σε νοημοσύνη.



Ξιφίες

Ο ξιφίας, κοινώς ξιφιός, (επιστημονικό όνομα *Xiphias Gladius*) είναι μεγάλο αρπακτικό ψάρι μεταναστευτικό του οποίου το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό είναι η μακριά και επίπεδη επέκταση της άνω σιαγόνας, η οποία μοιάζει με ξίφος, εξ ου και η ονομασία του. Ο ξιφίας έχει μεγάλο επίμηκες και στρογγυλό σώμα και χάνει όλα τα δόντια και τα λέπια του μέχρι την ενηλικίωση. Μπορεί να ζήσει κοντά στην ακτή. Το μήκος του φτάνει τα 4 - 4,5 μέτρα, ενώ έχουν καταγραφεί και ξιφίες που το βάρος τους ήταν λίγο μεγαλύτερο από μισό τόνο.

Είναι το μοναδικό μέλος της οικογένειας των ξιφιδών.

Κατά τη διάρκεια του κυνηγιού ο ξιφίας βασίζεται στη μεγάλη ταχύτητα (80 χιλιόμετρα την ώρα) και την ευκινησία του, ενώ χρησιμοποιεί το "ξίφος" για να τραυματίσει εχθρούς ή θηράματα, τόσο με εφόρμηση (κάθετα ως λόγχη) όσο και θεριστικά (δεξιά - αριστερά ως δρεπάνι) μέσα σε κοπάδι ψαριών. Ο ξιφίας είναι ο μεγαλύτερος εχθρός των τόνων. Ένας από τους λίγους φυσικούς εχθρούς του ξιφία είναι ο καρχαρίας μάκο, ο οποίος μπορεί να κυνηγήσει τον ξιφία επειδή είναι αρκετά μεγάλος και γρήγορος, αλλά δεν βγαίνει πάντα νικητής, καθώς ο ξιφίας μπορεί να τον τραυματίσει θανάσιμα.

Μοναδικός πραγματικός εχθρός του ξιφία είναι μικρά θαλάσσια παράσιτα που γαντζώνονται πάνω του και τον βασανίζουν. Στις περιπτώσεις αυτές πλησιάζει τις ακτές και τρίβεται με μανία στα βράχια οπότε και καθίσταται πολύ επικίνδυνος. Το 1959 σημειώθηκε περίπτωση στην Άπω Ανατολή όπου ψαράς κρατώντας καμάκι στη προσπάθειά του να πιάσει ξιφία που τριβόταν σε βράχο, ο ξιφίας πετάχτηκε στον αέρα και κατά την πτώση του έστρεψε το "ξίφος" του προς τον ψαρά τον οποίο και διαπέρασε σκοτώνοντάς τον.



Θαλάσσιο λιοντάρι της Καλιφόρνιας

Τα θαλάσσια λιοντάρια ζουν στη θάλασσα και στη στεριά όπου βγαίνουν για να ζευγαρώσουν, να ξεκουραστούν, να γεννήσουν και να αλλάξουν τρίχωμα (μια φορά το χρόνο).

Τα αρσενικά φτάνουν τα 220εκ και τα 275 κιλά βάρος. Τα θηλυκά είναι αρκετά μικρότερα: 180εκ και 91 κιλά. Τα μωρά είναι περίπου 75εκ και 5-6 κιλά.

Ακούνε τόσο στο νερό όσο και στη στεριά. Κατά πάσα πιθανότητα η ακοή τους είναι καλύτερη κάτω από το νερό.

Τα μεγάλα τους μάτια (περίπου 4εκ διάμετρο) τα βοηθά να βλέπουν καλύτερα κάτω από το νερό. Πιθανόν να μη βλέπουν χρώματα.

Η διάρκεια της ζωής τους είναι έως 17 χρόνια στη φύση και έως 30 στα ζωολογικά πάρκα.

Ο συνολικός πληθυσμός τους εκτιμάται στα 75.000 με 100.000 άτομα. Το είδος προστατεύεται αλλά η υπεραλίευση, ο πνιγμός στα δίχτυα και η αύξηση των τοξινών στο περιβάλλον τους, μπορούν να προκαλέσουν αρνητικές επιπτώσεις στον πληθυσμό τους. Ο κύριος εχθρός τους είναι οι όρκες και διάφορα είδη καρχαριών.

Διάφορα είδη ψαριού, όπως αντζούγια, μπακαλιάρo και ρέγκα καθώς και καλαμάρια, τα οποία καταπίνουν αμάσητα. Συχνά συνεργάζονται στο ψάρεμα και καταναλώνουν 6 - 16 κιλά τροφής την ημέρα.



Πηγές Πληροφόρησης

<http://students.ceid.upatras.gr/~pirli/whales/whalesgr.html>

http://www.medasset.org/cms/index.php?option=com_content&view=article&id=73&Itemid=98&lang=el

http://www.e-zakynthos.com/ecology/gr_zante.zakynthos.monachus.monachus.seal.php

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9E%CE%B9%CF%86%CE%AF%CE%B1%CF%82>

<http://www.atticapark.com/dolphinarium-details/5NwP/California-sea-lion>

[http://www.livepedia.gr/index.php/%CE%94%CE%B5%CE%BB%CF%86%CE%AF%CE%BD%CE%B9'](http://www.livepedia.gr/index.php/%CE%94%CE%B5%CE%BB%CF%86%CE%AF%CE%BD%CE%B9)

ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΚΡΑΒΑΡΙΤΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΛΑΪΟΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ